EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2017.1.19.
COM(2017) 24 final

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK

a 2006/112/EK tanácsi irányelv 395. cikkének megfelelően

1. HÁTTÉR

A Bizottságnál 2016. február 22-én iktatott levelében Szlovákia felhatalmazást kért a héairányelv 193. cikkétől eltérő intézkedés alkalmazására. A héairányelv 395. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Bizottság 2016. november 4-én kelt levelében tájékoztatta a többi tagállamot Szlovákia kérelméről. A Bizottság 2016. november 7-én kelt levelében értesítette Szlovákiát, hogy a kérelem elbírálásához szükséges valamennyi információ a birtokában van.

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: héairányelv) 395. cikke értelmében a Tanács a Bizottság javaslata alapján bármelyik tagállamot egyhangúlag felhatalmazhatja arra, hogy az irányelvben foglalt rendelkezésektől eltérő különös intézkedéseket vezessen be a hozzáadottérték-adó beszedésének egyszerűsítésére vagy egyes adócsalások és -kikerülések megelőzésére. Mivel ezen eljárás a héa általános alapelveitől való eltérésről rendelkezik, az Európai Unió Bírósága egybehangzó ítéleteinek megfelelően ezen eltéréseknek arányosaknak és korlátozott hatályúnak kell lenniük.

Általános szabályként a héairányelv 193. cikke alapján az adóhatósággal szemben héa megfizetésére kötelezett személy az árukat értékesítő adóalany. A szlovák hatóságok kérelmének tárgyát képező eltérés célja ezt a kötelezettséget bizonyos termékek, nevezetesen egyes hústermékek, valamint élő szarvasmarhák, sertések és baromfik esetében arra az adóalanyra áthelyezni, akinek a részére a termékértékesítés történt (ún. fordított adózás). A szlovák kérelemben szereplő konkrét áruk részletes felsorolása a 3. pontban olvasható.

A szlovák hatóságok szerint ezeken az ágazatokon belül jelentős számú kereskedő követ el adócsalást oly módon, hogy nem fizeti be a héát az adóhatóságnak termékei értékesítése után. Ugyanakkor az ügyfeleik – amennyiben adófizetésre kötelezett, adólevonásra jogosult személyek – az érvényes számla birtokában jogosultak az adó összegének levonására.

Ezért Szlovákia fordított adózást kíván alkalmazni, ezzel kizárva a csalás lehetséges eseteit oly módon, hogy a héa kivetésének hiányában az esetlegesen „eltűnő” kereskedő nem tudná megtartani a vásárlójától kapott héát. Az adóköteles személy – héalevonásra teljes mértékben jogosult adóalany lévén – ugyanazon az adóbevalláson vallaná be és vonná le a héát. Mindez elejét venné a szóban forgó adócsalásformának és az abból eredő adókiesésnek.

2. FORDÍTOTT ADÓZÁS

A héairányelv 193. cikke értelmében a héa megfizetésére kötelezett személy a termékértékesítést vagy szolgáltatást végző adóalany. A fordított adózás célja, hogy arra az adóalanyra hárítsa a felelősséget, akinek a részére a termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás történt.

Csalárd kereskedőről akkor beszélünk, ha a kereskedő nem fizeti meg a héát az adóhatóságok részére termékei értékesítése után. Az ilyen adócsalás legagresszívebb formájában ugyanazon árukat vagy szolgáltatásokat az ún. „körhintamódszerrel” (amely az áruk és szolgáltatások tagállamok közötti kereskedelmét is magában foglalja) többször is értékesítik anélkül, hogy az adóhatóság felé a héát megfizetnék. A tapasztalat szerint azáltal, hogy ilyen esetekben a héa megfizetésére kötelezett személy az lesz, akinek a részére a terméket értékesítik, vagy a szolgáltatást nyújtják, a fordított adózás alkalmazásával megszűnik az ilyen fajta adócsalás elkövetésének lehetősége.

3. A KÉRELEM

Szlovákia a héairányelv 395. cikke értelmében azt kéri, hogy a Tanács a Bizottság javaslata alapján hatalmazza fel arra, hogy a héairányelv 193. cikkétől eltérő különös intézkedésként fordított adózást alkalmazzon az alábbi termékek értékesítése tekintetében:

KN-kód[1]	Termék
ex 0201	Szarvasmarhafélék húsa frissen vagy hűtve – csak házi szarvasmarhafélék húsa
ex 0202	Szarvasmarhafélék húsa fagyasztva – csak házi szarvasmarhafélék húsa
ex 0203	Sertéshús frissen, hűtve vagy fagyasztva – csak házi sertések húsa
ex 0207	A 0105 vtsz. alá tartozó baromfi élelmezési célra alkalmas húsa, vágási melléktermék és belsősége frissen, hűtve vagy fagyasztva – csak házi baromfifélék húsa, valamint élelmezési célra alkalmas vágási melléktermékei és belsőségei
ex 0102	Élő szarvasmarhafélék – csak házi élő szarvasmarhafélék
ex 0103	Élő sertés – csak házi élő sertés
ex 0105	Élő baromfi, a *Gallus domesticus* fajba tartozó szárnyasok, kacsa, liba, pulyka és gyöngytyúk – csak házi élő baromfi

4. A BIZOTTSÁG ÁLLÁSPONTJA

Ha a Bizottsághoz a 395. cikk szerinti kérelmek érkeznek be, vizsgálat útján meggyőződik arról, hogy megfelelnek-e az ilyen kérelmek jóváhagyásához szükséges alapvető feltételeknek, vagyis hogy a javasolt különös intézkedés egyszerűsít-e eljárásokat az adóalanyok vagy az adóhatóság számára, illetve hogy a javaslat megakadályozza-e az adócsalás vagy az adókikerülés bizonyos típusait. E téren a Bizottság mindig is a visszafogott és elővigyázatos megközelítést részesítette előnyben annak megállapításakor, hogy az eltérések szükségesek és arányosak-e, illetőleg annak érdekében, hogy az általános héarendszer működését alá ne ássák, az alkalmazási körük pedig megfelelően korlátozott legyen.

[1] A 2658/87/EGK rendelettel létrehozott Kombinált Nómenklatúra szerinti kód.

Ezért a szakaszos fizetés elvétől való bármilyen eltérést csak végső eszközként és sürgősségi intézkedésként lehet alkalmazni, továbbá garanciát kell nyújtani az engedélyezett eltérés szükségességét és kivételes jellegét illetően.

Az említettek fényében meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a fordított adózás alkalmazására irányuló eltérések engedélyezését az eddigiekben csak olyan esetekben vette fontolóra, amikor az érintett termékek egyébként nem jutottak el a végfelhasználókhoz, az eltérés révén a bizonytalan adófizető helyébe megbízható adófizető került, és nem merült fel az adócsalás kockázata a kiskereskedelem szintjén és az olyan tagállamokban, amelyek nem alkalmaznak fordított adózást.

Először is a Bizottság álláspontja szerint a felsorolt különféle áruk jellege olyan, hogy az ellenőrzés hagyományos eszközökkel, a fordított adózás alkalmazása nélkül lefolytatható. Ezzel összefüggésben említést kell még tenni egy, a sertéstenyésztési- és takarmányágazatot érintő korábbi kérelmről, amely a jelen kérelemben szereplő egyes termékeket szintén érintett (a Magyarország kérelmére vonatkozó közlemény: COM(2013) 148, 2013.3.19.) (hasonló közlemények pl.: COM(2014) 229, 2014.4.22. (cukor, Magyarország), COM(2014) 623, 2014.10.10. (drágakő, Észtország)).

Ezenkívül a felsorolt termékeknek legalább egy részét magánfogyasztásra is szánhatják, és a héafizetés teljes felelősségének az értékesítési lánc utolsó tagjára való hárítása növelné a kockázatot. Amint azt korábban a mezőgazdasági termékekkel kapcsolatban megjegyeztük, a csalás más tagállamokba is áthelyeződik.

Ami a konkrét helyzetet illeti, a szlovák hatóságok által megadott információk alapján úgy tűnik, hogy az egyik legfontosabb probléma abból adódik, hogy csalárd vállalkozások olyan, megbízhatatlan személyeket (strómanokat) neveznek ki vezetői pozícióba, akiktől aligha várható érdemi együttműködés, illetve akikkel még a kapcsolatfelvétel is nehézségbe ütközik. Úgy tűnik azonban, hogy e probléma megoldására nem a fordított adózás bevezetése lenne a legalkalmasabb intézkedés.

5. KÖVETKEZTETÉS

A fent említettek alapján a Bizottság ellenzi Szlovákia kérelmét.